

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ

DATABÁZE

ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

ÚNOR

Případné dotazy ohledně přístupu k plným textům níže uvedených zdrojů prosím směřujte na studovna@npmk.cz.

1.

Die dunkle Seite Maria Montessoris / [Temná strana Marie Montessoriové] / Sabine Seichter ;
Pädagogik (red.) -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 9 (September) (2024), s. 38-41.

V rozhovoru, který je veden se Sabine Seichterovou, autorkou knihy Dlouhý stín Marie Montessoriové (Der lange Schatten Maria Montessoris), je nejprve představena osobnost a činnost Marie Montessoriové. Poukázáno je na množství škol, jež nesou její jméno a zaštiťují se jejím odkazem. Seichterová hovoří o své knize, v níž analyzuje antropologické myšlení Montessoriové a dokazuje, že ideje světově známé lékařky a pedagožky vycházejí z elitářského rasismu. V rozhovoru vysvětluje své stanovisko, uvádí prameny, ze kterých čerpala a na základě kterých dospěla ke svým závěrům.

montessoriovský systém ; historické hledisko ; rasismus ; elita ; pedagogická antropologie ;
myšlení ; Montessori, Maria

<http://katalog.npmk.cz/documents/538435>

2.

**Ènciklopedija fizičeskoj kul'tury rebenka : sem'ja / [Encyklopedie tělesné kultury dítěte :
rodina]** / Aleksandr Pavlovič Ščerbak -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X
– Roč. 96, č. 10 (2024), s. 11-14.

Autor článku analyzuje texty několika normativních právních aktů Ruské federace, vydaných (s aktualizacemi) mezi lety 1993 a 2022 a týkajících se tělesné kultury a sportu ve vztahu k rodině. Uvádí i seznam požadavků Federálního výchovně-vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, jež jsou navrženy s cílem, aby se do programu aktivně zapojily rodiny předškolních dětí.

tělesná výchova ; sport ; předškolní výchova ; předškolní dítě ; výchovný program ; legislativa ;
výchovně-vzdělávací cíle ; výchova v rodině ; rodina ; Rusko (federace) ; 1993-2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/538640>

3.

Ermöglichungsräume für neue Lernkulturen / [Prostor pro novou kulturu učení] / Gerold Brägger, Albrecht Wacker -- ger -- Obsahuje bibliografický odkaz

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 10 (Oktober) (2024), s. 6-11.

Tématem článku (i celého čísla časopisu) jsou tvořivé práce ve školních dílnách s digitálními i tradičními nástroji, označované v německojazyčném prostředí jako "Making". Autoři článku se věnují didaktickým otázkám a vyučovací metodám této školní činnosti, která má za cíl umožnit dětem a mladistvým rozvíjet různé praktické a tvořivé schopnosti, včetně analytického myšlení a digitálních a technických dovedností. Jejím pozitivem je také skutečnost, že povzbudí a motivuje i žáky s migračním původem, kteří ve školních dílnách mohou ukázat své schopnosti, které nejsou závislé na zvládnutí německého písemného jazyka.

školní dílna ; didaktika ; vyučovací metoda ; koncepce ; technická schopnost ; tvůrčí činnosti ; žák ; přistěhovalec ; motivace ; němčina ; pravopis ; Německo

<http://katalog.npmk.cz/documents/538535>

4.

Faszinierend und zugleich erschreckend / [Fascinující a zároveň děsivé.] / Manuela Lenzen -- ger

In: DUZ Magazin -- ISSN 1613-1290 -- Roč. 80, č. 11 (2024), s. 18-21.

Tématem článku je využití umělé inteligence (AI) ve vysokoškolském prostředí. Pozornost je věnována i rozdílům mezi umělou a přirozenou inteligencí. Vyčísleny jsou klady AI: slibuje významné zjednodušení procesů na vysokých školách, od výuky přes výzkum až po administrativu; umožňuje vytváření nových metod výzkumu a urychluje práci v oborech, jako je medicína, i v dalších oborech přírodních a společenských věd; uplatňuje se v rozličných oblastech (překladačské nástroje, strojový přepis starého rukopisného textu aj.). Zároveň však AI nastoluje otázky o zodpovědnosti, spolehlivosti výsledků a vlivu na vzdělávání a výzkum, ale i otázky financování. Poukázáno je na limity umělé inteligence, která může generovat nepřesnosti, tzv. halucinace. Je nutné důkladně zvažovat, kde a jak AI využívat, aby podporovala lidskou inteligenci, aniž by ji nahrazovala.

umělá inteligence ; inteligence ; komparace ; financování ; věda ; výzkum ; vysoké školství ; přírodní vědy ; medicína ; společenské vědy ; odpovědnost ; spolehlivost

<http://katalog.npmk.cz/documents/538361>

5.

Ganztag entwickeln / [Rozvoj celodenních škol] / Andrea Albers -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 9 (September) (2024), s. 6-11.

Počínaje rokem 2026 budou mít žáci základních škol v celém Německu zákonné právo na celodenní školní docházku po dobu minimálně osmi hodin denně, pět dní v týdnu. Článek (podobně jako ostatní příspěvky v daném čísle časopisu) se této vzdělávací, politicky motivované novince, jež slibuje dalekosáhlé dopady na celý vzdělávací systém, věnuje. Rozebírá její tři hlavní cíle, jimiž jsou: 1) podpora rovnosti ve vzdělávání, 2) podpora sociální integrace a individuálního vzdělávání, 3) sladování rodinného a pracovního života - podpora pro pracující rodiče a samoživitele. Všímá si nejenom pozitiv této vzdělávací koncepce, ale i jejích rizik, jež spatřuje především v přetížení a možném stresu, který u žáků vyvolá prodloužený školní den, a rovněž v omezení volného času dětí a dospívajících.

celodenní výchovný systém ; legislativa ; koncepce ; systém výchovy a vzdělávání ; rovnost možností ; sociální integrace ; individualizovaná výuka ; sladování profesního a rodinného života ; přetěžování ; stres ; volný čas ; základní škola ; žák ; Německo ; 2026-

<http://katalog.npmk.cz/documents/538425>

6.

Gemeinsames und individuelles Lernen aufeinander abstimmen / [Společné a individuální učení sladit dohromady] / Gerhard Tulodziecki -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 11 (November) (2024), s. 42-45.

Autor článku se věnuje stále sílícímu požadavku, aby byly ve školní výuce co nejefektivněji propojeny společná a individuální fáze učení. Jednou z výzev v tomto kontextu je sladění prezenční výuky a domácího učení, jak je to například prosazováno v modelu převrácené třídy. V článku jsou představena teoretická východiska pro model propojující individuální učení a výuku vedenou učitelem. Učení by mělo vycházet z úkolu, který je pro žáky výzvou a mohou jej vnímat jako smysluplný a motivující.

převrácená třída ; prezenční výuka ; domácí příprava žáků a studentů ; učení ; individuální práce ; výuka ; vedení třídy ; motivace učení ; role učitele

<http://katalog.npmk.cz/documents/538557>

7.

Knigi o smerti dlja detej, ili Kto, začem i počemu delajet smert' glavnym sobytijem detstva / [Dětské knihy o smrti aneb Kdo, nač a proč dělá smrt hlavní událostí dětství] / Tat'jana Vladislavovna Cvetkova -- rus

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 96, č. 10 (2024), s. 6-10.

Autorka článku se věnuje tématu smrti v knihách pro děti (včetně předškolního věku), jež v současnosti vycházejí v ruských nakladatelstvích. Analyzuje dětské knihy, přeložené do ruštiny z několika germánských a románských jazyků. Podle jejího názoru se literární interpretace smrti v těchto knihách často vymyká možnostem dětského pochopení a přijetí, vyvolává v dětech strach, smutek i pocity beznaděje a bezvýchodnosti.

smrt ; životní cyklus ; dětská kniha ; literatura pro děti a mládež ; kritičnost ; předškolní věk ; překlad ; ruština ; vnímání ; strach ; emoce ; příběhy o smrti

<http://katalog.npmk.cz/documents/538639>

8.

Kooperatives Lernen in der Migrationsgesellschaft / [Kooperativní učení ve společnosti s migrační zkušeností] / Diane Bridgeman – ger

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 12 (Dezember) (2024), s. 36-39.

Autorka článku, působící jako klinická psycholožka v Kalifornii, představuje metodu kooperativního učení Jigsaw, jež je založena na učení v malých skupinách a řešení dílčích problémů. Metoda byla vyvinuta v 70. letech minulého století na Texaské univerzitě v Austinu v týmu (jehož členkou byla i sama autorka článku) sociálního psychologa Elliota Aronsona, a to jako reakce na rasistické projevy na texaských školách v 60. letech. Metoda podporuje prosociální chování, pozitivní emoce a pocit sociální sounáležitosti. Autorka článku ji doporučuje aplikovat i v současnosti, především ve školách s velkým počtem žáků s migračním pozadím.

učení ve skupině ; škola ; koncepce ; dítě cizí národnosti ; žák ; migrant ; vyučovací metoda ; tvůrce ; rasismus ; sociální integrace ; Aronson, Elliot ; University of Texas at Austin

<http://katalog.npmk.cz/documents/538582>

9.

Kooperatives Lernen und Inklusion / [Kooperativní učení a inkluze] / Simone Weber, Corinna Hank, Christian Huber -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 12 (Dezember) (2024), s. 19-22.

Autoři článku, kteří působí na Bergské univerzitě Wuppertal, seznamují s konceptem kooperativního učení, jenž byl na jejich univerzitě vytvořen, otestován a vyhodnocen. Koncept je založen na pěti základních fázích (sebepoznání, samostatná práce, výměna práce, prezentace práce, plénium), které si žáci rychle a bez problému osvojí. Autoři zmiňují zvláštní přínos konceptu pro žáky, kteří mají potíže se sociální integrací - kooperativní učení jim pomůže vytvořit pocit, že jsou součástí učební skupiny.

učení ve skupině ; škola ; koncepce ; učební prostředí ; žák ; sebeuvědomění ; samostatná práce ; prezentace ; spolupráce ; sociální integrace ; Bergische Universität Wuppertal

<http://katalog.npmk.cz/documents/538575>

10.

Mapovanie doktorandského vzdelávania v Európe = Mapping the doctoral education in Europe / Dagmar Lesáková -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Academia : súčasnosť a perspektíva vysokých škôl -- ISSN 1335-5864 -- Roč. 35, č. 3 (2024), s. 4-15.

Studie se zaměřuje na analýzu a hodnocení trendů a vývoje doktorského vzdělávání v Evropě na základě dat z roku 2022. Průzkum ukázal, že i když existují určité rozdíly mezi jednotlivými univerzitami a státy, hlavním cílem je podpora výzkumu doktorandů. Důraz je kladen na etiku, integritu výzkumu a kvalitu vedení doktorandů, rovněž i na internacionalizaci a digitalizaci. Významnou roli hraje také školení v oblasti etiky, metodologie výzkumu a vědecké komunikace. Ačkoliv pandemie covidu-19 urychlila digitalizaci, osobní setkání a diskuse zůstávají klíčové pro úspěšný výzkum.

univerzita ; systém výchovy a vzdělávání ; doktorské studium ; výzkum ; výsledek výzkumu ; vysoká škola ; doktorand ; vzdělávání ; etika ; digitalizace ; vědecká činnost ; covid-19 ; pandemie ; komunikace ; Evropa ; 2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/538555>

11.

Putešestvije po skazkam : razvitije reči u detej s ambliopijej i kosoglazijem / [Putování pohádkami : vývoj řeči u dětí s amblyopií a strabismem] / Valentina Viktorovna Senčenko – rus

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 96, č. 10 (2024), s. 40-44.

Představen je předškolní výchovný program pro děti postižené tupozrakostí a šilhavostí. Jeho cílem je rozvoj plynulé řeči, dílčími úkoly jsou rozvoj jazykových, řečových a kognitivních dovedností a schopnost týmové práce. V článku jsou představeny jednotlivé kroky programu - učitel předškolní výchovy děti nejprve seznámí s několika lidovými i autorskými pohádkami, na nichž jsou pak založeny rozmanité činnosti vedoucí k rozvoji dětských dovedností. Při nich jsou prováděna cvičení, která pomáhají korigovat oční vadu.

postižený ; vada zraku ; výchovný program ; pohádka ; předškolní věk ; předškolní výchova ; řečová dovednost ; jazyková dovednost ; poznávací schopnost ; týmová práce

<http://katalog.npmk.cz/documents/538651>

12.

"Serientäter mit Professorentitel" / ["Pachatelé sériových trestných činů s profesorským titulem"] / Bärbel Schwertfeger – ger

In: DUZ Magazin -- ISSN 1613-1290 -- Roč. 80, č. 12 (2024), s. 18-25.

Tématem článku je zneužívání moci na univerzitách a hledání řešení, jak situaci napravit. Upozorněno je na různé projevy zneužití moci v německém vysokoškolském prostředí, od sexuálního obtěžování po manipulaci s akademickými pracemi. Jsou uvedeny konkrétní příklady šikany, neetického chování, sexuálního napadání, přivlastňování si výsledků práce doktorandů jejich školiteli aj., přičemž tyto praktiky se skrývají za fasádou zdánlivé slušnosti. Dotčení pak mlčí kvůli studu, ze strachu před pracovním postihem nebo proto, že v pracovním prostředí nemají žádnou oporu. Problémem je i to, že pachatelé těchto trestných činů ve vysokoškolském prostředí, často s profesorským titulem, jsou vůči kritice zcela imunní. Klíčem k řešení je nastolení transparentních procesů a podpůrných mechanismů, jež jsou v článku vyjmenovány a analyzovány.

trestný čin ; univerzita ; vysokoškolský pedagog ; mobbing ; sexuální zneužívání ; šikana ; akademická hodnota ; doktorand ; manipulace ; podpůrná opatření ; Německo ; školitelé ; transparentnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/538366>

13.

Učimsja igrat' : pedagogičeskij projekt dlja detej s OVZ / [Učíme se hrát si : pedagogický projekt pro zdravotně znevýhodněné děti] / Tat'jana Aleksandrovna Bakulina -- rus -- Obsahuje bibliografický odkaz

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 96, č. 11 (2024), s. 26-34.

Čtvrté pokračování několikadílného článku, jenž v teoretické i praktické rovině představuje projekt pro zdravotně znevýhodněné děti v předškolních zařízeních, nabízí další didaktické hry. Jejich společným úkolem je rozvoj sociálních a komunikačních návyků, kompetence pojmut a pochopit emoce (veselý, smutný), odbourávat u dětí jejich psychické a svalové napětí. Při jednotlivých hrách jsou rozvíjeny další kompetence, v závislosti na probíraných tématech, jimiž jsou: putování pohádkami, uvítání hostů, návštěva hračkářství, opravářská dílna.

handicap ; didaktická hra ; emoce ; komunikační schopnost ; sociabilita ; psychický vývoj ; pohádka ; předškolní výchova ; předškolní dítě ; postižený

<http://katalog.npmk.cz/documents/538753>

14.

Výučba predmetov orientovaných na dátovú analýzu v profile absolventa ekonomickej fakulty = Preparing students for the data-driven world in The Faculty of Economics / Jozef Bucko, Tomáš Pitka -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Academia : súčasnosť a perspektíva vysokých škôl -- ISSN 1335-5864 -- Roč. 35, č. 3 (2024), s. 16-25.

Autoři se v textu zaměřují na problematiku výuky předmětů zaměřených na datovou analýzu na Ekonomické fakultě Technické univerzity v Košicích, jež mají absolventy připravit na práci s daty a analytickými metodami. Předmět "Úvod do dataminingu" seznamuje studenty se základy strojového učení a technikami analýzy dat v programovacím jazyce R. Vyučování těchto předmětů čelí výzvám, jakými jsou složité algoritmy, rychlý vývoj technologií a etické otázky spojené s ochranou soukromí a bezpečností údajů. Ačkoliv je zájem studentů nižší, autoři považují tuto výuku za klíčovou pro budoucí ekonomy, již se musí orientovat v oblasti datové analýzy a umělé inteligence. Klíčová je rovněž neustálá inovace učebních osnov a metodiky výuky.

univerzita ; technická vysoká škola ; ekonomické vzdělávání ; výzkum ; výsledek výzkumu ; student ; informační technologie ; informatika ; umělá inteligence ; etika ; Technická univerzita (Košice, Slovensko) ; Slovensko

<http://katalog.npmk.cz/documents/538556>

15.

Wie Frauen wieder verschwinden / [Jak se ženy opět ztrácejí] / Luise F. Pusch – ger

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 10 (Oktober) (2024), s. 40-41.

Článek reaguje na skutečnost, že některé německé spolkové země zakázaly na školách používat genderově inkluzivní jazyk, což německý svaz učitelů přivítal. Proti tomuto zákazu se však staví autorka článku, zakladatelka tzv. feministické lingvistiky v Německu, která se již více než 40 let zasazuje za genderově vyvážené vyjadřování. Odmítá mj. používání generického maskulina, které brání jazykovému zviditelnění žen a kromě žen degraduje i příslušníky sexuálních minorit.

gender ; lingvistika ; feminismus ; žena ; sociální inkluze ; němčina ; jazyk ; senzibilita ; škola ; Německo ; LGBTIQ+

<http://katalog.npmk.cz/documents/538538>